

Araştırma Makalesi / Research Article

E-Dönüşüm Sürecinde Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde E-Uygulamaların Etkisi: İzmir İli Örneği*

Duygu ACAR¹, Mehmet GENÇTÜRK²,

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Muhasebe ve Finansal Yönetim, Isparta, 32300, Türkiye, 0000-0002-2159-3728

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Muhasebe ve Finansal Yönetim, Isparta, 32300, Türkiye, 0000-0002-2608-7664

Öz

Günümüzde yaşanan bilgi teknolojilerinin gelişimiyle birlikte elektronik uygulamalar hayatımızın her alanında kullanılmaya başlamıştır. E-dönüşümün beraberinde getirdiği bu yenilikler muhasebe mesleğini de etkilemiştir. Bu çalışmanın amacı e-dönüşüm sürecinde muhasebe meslek mensupları üzerinde e-uygulamaların etkisinin açıklanması olarak belirlenmiştir. Amaç doğrultusunda İzmir ilinde faaliyet gösteren 433 muhasebe meslek mensubunun katıldığı bir anket uygulanmıştır. Ankette “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifadelerin yer aldığı beşli likert kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin değerlendirilmesi için spss 22 paket programı kullanılmış ve program içinde istatistik tekniklerden yararlanılmıştır. Katılımcıların elektronik dönüşüm ve elektronik uygulamalar ile ilgili algı düzeylerinin başlıklar altında toplanarak daha kolay analiz edilebilmesi için ve çok sayıda değişkenin daha az sayıda ve belirli değişkenler ile ifade edebilmesi için açıklayıcı faktör analizi çalışmada kullanılmıştır. Ulaşılan sonuçlar, e-dönüşüm sürecinde e-uygulamaların yaygınlaştığını, bunun muhasebe meslek mensupları tarafından benimsendiğini göstermektedir. E-dönüşüm sürecinde muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalar konusundaki yaklaşımları; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, mesleki unvan, tecrübe, bilgisayarlı muhasebe dersi alma durumu gibi değişkenlerden etkilenmektedir. Gelir düzeyi ise herhangi bir etkiye sahip değildir.

Anahtar Kelimeler: E-Dönüşüm, E-Uygulamalar, Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensupları.

The Effect Of E-Applications on Accounting Professionals During The E-Transformation Process: The Case Of Izmir Province

Abstract

With the development of today's information technologies, electronic applications have begun to be used in every aspect of our lives. These innovations brought about by e-transformation have also affected the accounting profession. The purpose of this study was determined to explain the impact of e-applications on professional accountants in the e-transformation process. For the purpose, a survey was conducted with the participation of 433 professional accountants operating in Izmir. A five-point Likert scale containing expressions such as "strongly disagree, disagree, undecided, agree and strongly agree" was used in the survey. In this research, SPSS 22 package program was used to evaluate the data and statistical techniques were used in the program. Explanatory factor analysis was used in the study in order to analyze the perception levels of the participants about electronic transformation and electronic applications more easily by collecting them under headings and to express the large number of variables with fewer and specific variables. The results obtained show that e-applications have become widespread in the e-transformation process and have been adopted by accounting professionals. Professional accountants' approaches to e-applications in the e-transformation process; It is affected by variables such as gender, age, marital status, educational status, professional title, experience, and status of taking computerized accounting courses. Income level does not have any effect.

Keywords: E-Transformation, E-Applications, Accounting, Professional Accountants.

*Bu çalışma ‘E-Dönüşüm Sürecinde Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde E-Uygulamaların Etkisi: İzmir İli Örneği’ başlıklı tezden üretilmiştir. Duygu Acar/acarduygu7@gmail.com

1. Giriş

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren teknolojik gelişmenin sürekli ve hızlı bir şekilde devam etmesi, teknoloji kullanımı açısından yeni bir döneme girilmesi ile sonuçlanmış, dijital çağa geçiş yapılmıştır. Büyük bir hızla dijital çağa geçilmesi, çalışma hayatında işlerin yerine getirilmesi sürecinde yeni uygulamaları ortaya çıkarmıştır. Muhasebe alanında dünya genelinde kullanılmaya başlanan yeni uygulamalar (elektronik uygulamalar ya da e-uygulamalar) da bu kapsamdadır. E-uygulamaların muhasebe alanında yaygın şekilde kullanılması, böyle bir çalışma konusu seçilmesinin temel nedenleri arasındadır. E-dönüşüm süreci ve e-uygulamalar bu çalışmanın temel araştırma konusu olarak belirlenmiştir.

Kurt (2020), teknolojide yaşanan gelişmelerin dijitalleşmeyi beraberinde getirdiği, bunun da dijital dönüşüme neden olduğunu vurguladığı araştırmada Türkiye'de ve dünyada dijital dönüşümle birlikte oluşan yeni koşulların dışında kalmanın mümkün olmadığını belirtmiştir. Araştırmacı, Türkiye'de dijital dönüşümün ekonomiye etkilerinin geniş bir alana yayıldığı yönünde çıkarımlar paylaşmıştır. Araştırmada ayrıca Türkiye'de dijital dönüşümün ekonomiye etkileri konusunda devletin rolü ve ağırlığının artmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Uzun (2022), muhasebe mesleğinde bilgi teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılmasının tasarruf edilmesi, işlemlere dair maliyetler, işlemlerdeki hatalar, finansal tablo hazırlama ve raporlama gibi konularda etkili olduğunu gösteren sonuçlar elde etmiştir. Araştırmada muhasebe biliminde yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak muhasebe uygulamalarının çok yönlü şekilde etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu gösteren sonuçlara ulaşmıştır.

Tuğay ve Güler (2021), e-muhasebe uygulamaları ile ilgili muhasebe mesleği mensuplarının görüşlerini aldığı araştırmada Isparta ilini içeren bir inceleme yapmıştır. Araştırma 100 muhasebe mesleği çalışanı katılım göstermiştir. Ulaşılan sonuçlar, Türkiye'de e-muhasebe uygulamalarına geçişin hızlı bir şekilde sürdüğünü ortaya koymaktadır. E-uygulamalara geçişin köklü değişimlere neden olduğu araştırmada vurgulanan sonuçlar birisidir. Araştırma sonucunda Türkiye'de e-muhasebe uygulamalar konusunda altyapı yetersizliği ve mükelleflerin yeterli bilgisinin olmaması sebebiyle zamana ihtiyaç duyulduğu belirtilmiş, Türkiye'nin muhasebede e-uygulamalara henüz hazır olmadığı görüşü paylaşılmıştır. Bu sonuç benzer konudaki pek çok çalışmadan farklıdır.

Çınar ve Güney (2012), muhasebe meslek mensuplarının yaşadığı sorunlar hakkındaki araştırmada Erzurum örneğine yer vermiştir. Erzurum örneğindeki araştırmaya 105 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan bireyler muhasebe mesleği mensuplarının muhasebe yazılımlarının bilmesi gerektiğini belirtmiş, dijital yeterliğin düşük olmasının ciddi bir sorun olduğunu gösteren yanıtlar vermiştir. Araştırmada muhasebe mesleğiyle ilgili bilgisayar destekli meslek derslerine daha fazla yer verilmesi yönünde öneriler paylaşılmıştır.

Bakan (2022), Türkiye'de e-muhasebe konusunu e-vergi uygulamaları açısından incelemiş, 1999-2021 yılları arasındaki verileri kullanarak değerlendirmeler yapmıştır. Araştırmada e-fatura, e-beyanname, interaktif vergi dairesi gibi e-uygulamaların kullanılmasının vergi tahakkuk ve vergi tahsilat rakamlarında kayda değer düzeyde artış olduğunu gösteren sonuçlar elde edilmiştir. Belirtilen uygulamaların tercih edilmesinin neticesinde zaman ve kaynak tasarrufunun sağlandığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmacıya göre devletlerin vergi kayıpları ile etkili bir şekilde mücadele etmesinde e-muhasebe uygulamalarının önemli bir yeri bulunmaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. E-Dönüşüm Süreci Hakkında Temel Bilgiler

Süreçlerin elektronik ortamlara aktarılması, e-dönüşümü ifade etmektedir. E-dönüşüm ile birlikte çalışma hayatında dijital uygulamalara geçilmesi söz konusu olmaktadır. Dijital teknolojiler hakkında bilgi sahibi olunması, dijital yetkinliklerin geliştirilmesi, dijital okuryazarlığın artırılması gibi hususlar e-dönüşüm kapsamında kendisine yer edinmiştir (Akyüz, 2020: 682). Dijitalleşmenin insan hayatında değiştirdikleri ve dijitalleşmeyle birlikte oluşan yeni koşullar, e-dönüşüm kapsamında yer almaktadır. Muhasebe ile ilgili işlevler, e-dönüşümü etkileyen faktörler arasındadır. Muhasebedeki temel işlev belgelemedir (Tektüfekçi, 2017: 79). E-dönüşüm açısından bu işlev ele alındığında belgelerin sorunsuz şekilde elektronik ortamlara aktarılması noktasında yürütülen girişimlerin e-dönüşüm üzerinde etkili olduğu değerlendirilebilir. E-dönüşümü etkileyen faktörler arasında yasal çalışmalara değinilmesi gerekmektedir. Türkiye'de Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı e-dönüşümle ilgili yasal çalışmalara yön veren ana aktörler olarak görünmektedir (Tektüfekçi, 2018: 102). E-dönüşüm kapsamındaki uygulamaların etkili şekilde gerçekleşmesi noktasında bu aktörlerin rolleri önemlidir.

2.2. Muhasebe Mesleğinde E-Uygulamalar

Tüm dünyada süreçlerin elektronik ortamlara taşınmaya başlaması e-uygulamaların ortaya çıkmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu gelişmeler aynı zamanda muhasebe mesleğinde e-uygulamaları gerektirmektedir. Muhasebe mesleğindeki faaliyetlerin hızlı bir şekilde yapılması, süreçlerin sorunsuz bir şekilde yürütülmesi, hataların ortadan kaldırılması gibi konular e-uygulamaların gerekliliği kapsamında değerlendirilmektedir (Ömürbek, Akçakanat ve Kılınç, 2023: 4). Geçmiş dönemlerdeki işlerin e-uygulamalar aracılığıyla çok daha kolay yapılabilmesi muhasebe mesleğinde e-uygulamaların gerekliliğini açıklamaktadır. Sürekli ve hızlı bir şekilde yaşanan gelişmeler karşısında muhasebe mesleği mensuplarının dijital yeterlikleri önemli hale gelmiştir. Muhasebe mesleği, teknolojik gelişmelere hızla uyum sağlaması gereken meslek gruplarının başında gelmektedir, çünkü muhasebe mesleği mensupları işletmelerdeki tüm işlemleri ve süreçleri yakından takip eden kişilerdir (Büyükarıkan, 2021: 269) Muhasebe mesleğinde e-uygulamalar, meslek mensuplarının uyum sağlaması gereken teknolojik gelişmelerin başında gelmektedir. Teknolojideki gelişmeler neticesinde hızla

yaygınlaşan muhasebe mesleğinde e-uygulamalar, doğru eylemler ile pek çok avantajı beraberinde getirirken altyapı yetersizliği ya da kişisel yetersizlik gibi durumlarda ise dezavantajları ortaya çıkarmaktadır. Dezavantajlar ile karşılaşılması için yeniliklere hızla uyum sağlanması gerekmekte ve beklenmektedir. Muhasebe sürecinde kullanılan e-uygulamalar e-fatura,e-vergi,e beyanname, e-defter,e-arşivdir.

E-fatura

Fatura kayıtlarının elektronik ortamlarda kayıt altına alınması teknolojik gelişmelerin yansımaları arasındadır. E-fatura en yalın haliyle muhasebe mesleği gereğince tutulması gerekli olan faturaların elektronik ortamlarda kayıt altına alınması ve saklanması ifade etmektedir. Türkiye'de e-fatura ile ilgili hususlar Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ kapsamında yer alan hükümlerle açıklanmıştır (Yanık ve Karadaş, 2013: 133).

E-vergi

Fatura kayıtlarının elektronik ortamlarda kayıt altına alınması teknolojik gelişmelerin yansımaları arasındadır. E-fatura en yalın haliyle muhasebe mesleği gereğince tutulması gerekli olan faturaların elektronik ortamlarda kayıt altına alınması ve saklanması ifade etmektedir. Türkiye'de e-fatura ile ilgili hususlar Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ kapsamında yer alan hükümlerle açıklanmıştır (Yanık ve Karadaş, 2013: 133).

E-defter

Geleneksel olarak defterlere kaydedilen muhasebe verilerinin elektronik ortamlarda defterlere yani e-deftere kaydedilmesi, muhasebe mesleğinde e-uygulamalar kapsamında yer almaktadır. E-defter, muhasebe bilgilerinin bilgisayarlı muhasebe programları aracılığıyla elektronik olarak kaydedilmesi ile açıklanmaktadır (Öz ve Bozdoğan, 2012: 83).

E-arşiv

Geleneksel olarak defterlere kaydedilen muhasebe verilerinin elektronik ortamlarda defterlere yani e-deftere kaydedilmesi, muhasebe mesleğinde e-uygulamalar kapsamında yer almaktadır. E-defter, muhasebe bilgilerinin bilgisayarlı muhasebe programları aracılığıyla elektronik olarak kaydedilmesi ile açıklanmaktadır (Öz ve Bozdoğan, 2012: 83).

E-beyanname

“E-beyanname, vergi borcunun miktarını belirten vergi beyannamesinin, vergi idaresine elektronik olarak teslim edilmesidir” (Turan ve Özgen, 2009: 135). E-beyanname, muhasebe mesleği mensuplarının teknolojik gelişmelerle birlikte hızlı bir şekilde benimsemesi beklenen muhasebe mesleğinde e-uygulamaları arasında kendisine yer edinmiştir

3. Araştırmanın Yöntemi ve Analizi

Çalışmanın bu bölümünde çalışmanın problemi, amacı, kapsamı dahilinde oluşturulan evrem ve örneklem hipotezler hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Araştırmanın Problemi

Teknolojide yaşanan sürekli ve hızlı gelişmelerin muhasebe mesleğine yansımaları ve e-uygulamaların kullanılması araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. E-dönüşüm ve e-uygulamalar arasındaki ilişki, araştırmanın problemi kapsamında yer almaktadır. E-dönüşüm sürecindeki e-uygulamalar araştırmanın problemi kapsamındadır.

3.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, İzmir ilinde e-dönüşüm sürecinde muhasebe meslek mensupları üzerinde e-uygulamaların etkisini incelemek olarak belirlenmiştir.

3.3. Evren ve Örneklem

İzmir ilinde görev yapan muhasebe meslek mensupları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 433 muhasebe meslek mensubu çalışan olarak belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Anket formunun hazırlanmasında daha önce bu konuda yapılan benzer çalışmalardan yararlanılmıştır. Anket formu iki bölümden ve toplam 45 sorudan oluşmaktadır. İlk bölüm 11 soruluk muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerini içeren sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise 34 soruluk muhasebe e-uygulamalar ölçeğinden sorular yer almaktadır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veriler Google Forms aracılığıyla ölçeklerin katılımcılara ulaştırılması suretiyle toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach's Alpha testinden yararlanılmıştır.

Tablo 1. Ölçeğin Güvenilirlik Değeri

Ölçeğin Cronbach's Alpha Değeri
0,977

433 kişiden elde edilen veriye göre ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0,977 bulunmuştur. Buna göre oluşturulan ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

3.7. Katılımcıların Demografik Durumlarını Gösteren Tanımlayıcı İstatistikler

Katılımcıların demografik durumlarını gösteren tanımlayıcı istatistikler araştırmanın bu kısmında gösterilmiştir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	184	42,5
Erkek	249	57,5
Toplam	433	100,0

Görüldüğü üzere çalışmaya katılan katılımcıların 184'ü kadın, 249'u ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
18-24	30	6,9
25-30	126	29,1
31-35	106	24,5
36-40	115	26,6
41 ve üzeri	56	12,9
Toplam	433	100,0

Araştırmaya katılan katılımcılardan 30 kişi 18-24 yaş aralığında, 126 kişi 25-30 yaş aralığında, 106 kişi 31-35 yaş aralığında, 115 kişi 36-40 yaş aralığında, 56 kişi 41 ve üzeri yaş aralığındadır

Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 4. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Evli	215	49,7
Bekar	218	50,3
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcıların 215'i evli, 218'i bekar katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 5. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde
Lise	49	11,3
Ön Lisans	135	31,2
Lisans	209	48,3
Lisansüstü	40	9,2
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan muhasebe meslek mensuplarından 49 kişi lise, 135 kişi ön lisans, 209 kişi lisans, 40 kişi lisansüstü mezuniyete sahip katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların mesleki unvanlarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 6. Katılımcıların Mesleki Unvanlarına Göre Dağılımları

Mesleki Unvan	Frekans	Yüzde
Muhasebe Meslek Elemanı	275	63,5
SMMM	89	20,6
SMMM Stajyeri	69	15,9
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılardan 275 kişi muhasebe meslek elemanı, 89 SMMM, 69 SMMM Stajyeri olarak görev yapan katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların gelir seviyelerine göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 7. Katılımcıların Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

Gelir Durumu	Frekans	Yüzde
15000 ve altı	209	48,3
15001-20000 arası	108	24,9
20001 ve üzeri	116	26,8
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılardan 209 kişi 15000 ve altı, 108 kişi 15001-20000 arası, 116 kişi 20001 ve üzeri gelir düzeyine sahip katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların mesleki tecrübelerine göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 8. Katılımcıların Tecrübelerine Göre Dağılımları

Tecrübe-Yıl	Frekans	Yüzde
1-5	191	44,1
6-10	150	34,6
11-15	42	9,7
16-20	25	5,8
21 ve üzeri	25	5,8
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılardan 191 kişi 1-5 yıl, 150 kişi 6-10 yıl, 42 kişi 11-15 yıl, 25 kişi 16-20 yıl, 25 kişi 21 ve üzeri tecrübeye sahip katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların eğitim hayatlarında daha önce bilgisayarlı muhasebe dersi alıp almadıklarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 1. Katılımcıların Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Alma Durumlarına Göre Dağılımları

Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Alma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	279	64,4
Hayır	154	35,6
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılardan 279 kişi evet, 154 kişi hayır cevabını veren katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların e-muhasebe uygulamalarını kullanıp kullanmama durumlarına göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 10. Katılımcıların E-Muhasebe Uygulamalarını Kullanma Durumlarına Göre Dağılımları

E-Uygulama Kullanma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	395	91,2
Hayır	38	8,8
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan muhasebe meslek mensuplarından 395 kişi evet, 38 kişi hayır cevabını veren katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların en çok bildikleri muhasebe paket programa göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 11. Katılımcıların En Çok Bildikleri Muhasebe Paket Programlarına Göre Dağılımları

Muhasebe Paket Programı	Frekans	Yüzde
Netsis	175	40,4
Luca	162	37,4
Zirve	35	8,1
Diğer	61	14,1
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılar arasında 175 kişi netsis, 162 kişi luca, 35 kişi zirve, 61 kişi diğer paket programlarını kullanan katılımcılardan oluşmaktadır.

Katılımcıların en çok kullandıkları dijital ürüne göre dağılımları şu şekildedir:

Tablo 12. Katılımcıların En Çok Kullandıkları Dijital Ürünlere Göre Dağılımları

Dijital Ürün	Frekans	Yüzde
Arama Motorları	128	29,6
E-mail	98	22,6
Mobil Araçlar	79	18,2
Yazılım	61	14,1
Diğer	67	15,5
Toplam	433	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılardan 128 kişi arama motorları, 98 kişi e-mail, 79 kişi mobil araçlar, 61 kişi yazılım, 67 kişi diğer dijital ürünleri kullanan katılımcılardan oluşmaktadır.

3.8. Ölçeğe Yönelik Faktör Analizi Testi

Katılımcıların elektronik dönüşüm ve elektronik uygulamalar ile ilgili algı düzeylerinin başlıklar altında toplanarak daha kolay analiz edilebilmesi için ve çok sayıdaki değişkenin daha az sayıda ve belirli değişkenler ile ifade edebilmesi için açıklayıcı faktör analizi çalışmada kullanılmıştır.

Ölçeğin geçerliliğinin test edilebilmesi ve faktör analizinin uygun olup olmadığının araştırılması için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett Testleri yapılmıştır. Sonuçlar şu şekildedir:

Tablo 13. Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett Testleri

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Sonucu	0,979
Bartlett Küresellik Testi Değeri	11648,465
Önemlilik Değeri	,000

Tablo 14. Faktör Analizine Ait Test Sonuçları

BOYUTLAR	Boyut Yüğü	Varyans Açıklama Oranı (%)	Özdeğer	Ortalama Değer	Güvenilirlik
1. Boyut: E-uygulamaların güvenilirliği		30,312	10,306	4,2712	0,949
E-Uygulamaların kullanımı ile borç tahsilat süresi kısalmaktadır.	,755				
E-Uygulamalar aracılığı ile yapılan işlemler, minimum hata ile gerçekleştirilmektedir.	,721				
E-vergi uygulamaları sayesinde kayıt dışı ekonominin azaldığını düşünüyorum.	,686				
E-Uygulamaların kullanılması ile kırtasiye kullanım maliyeti azalmaktadır.	,684				
E-Fatura sistemdeki maliyetleri azaltmıştır.	,672				
E-Uygulamalar ile daha fazla işi kısa sürede gerçekleştirerek zaman tasarrufu sağlanmakta ve dolayısıyla daha az personel ile çalışma imkânı sunulmaktadır.	,672				
E-Fatura sistemdeki maliyetleri azaltmıştır.	,651				
Banka hesapları, varlıkları, gayrimenkulleri ve harcamaları yönünden elektronik takibe alındığını bilen mükelleflerin vergi kaçırma eğilimleri azalır.	,647				
Elektronik vergi denetiminin en önemli fonksiyonu vergi kayıp ve kaçakları konusunda mükellefler üzerinde psikolojik baskı oluşturmazdır.	,645				
E-Uygulamaların kullanımı ile muhasebe hileleri en aza indirgenmektedir.	,644				
Beyannamelerin elektronik ortamda verilme zorunluluğu geldikten sonra mükelleflerin vergi kaçırma eğilimlerinde azalma olmuştur.	,635				
E-Uygulamalar ile daha kolay ve hızlı bir şekilde vergi denetimi gerçekleştirilmektedir.	,630				
E-Uygulamalar sayesinde daha güvenilir veriler elde edilmektedir.	,613				
E-Uygulamalar ile istenilen bilgilere kolay ve hızlı erişim sağlanmaktadır.	,595				
2. Boyut: E-uygulamaların işlevselliği		29,932	10,177	4,3403	0,964
Genel anlamda e-vergi uygulamaları kullanmaktan memnunum.	,766				
E-Fatura Uygulaması geçmiş dönem faturaların ulaşılması ve incelenmesinde önemli bir rol oynar.	,712				
E-Fatura uygulaması geçmiş dönem faturaların ulaşılması ve incelenmesinde önemli bir rol oynar.	,711				
E-Fatura Uygulamasını Sistemin işlevişi ve entegrasyonu açısından faydalı buluyorum.	,705				
E-tebligat uygulaması vergi yükümlülüklerimi takip etmemi kolaylaştırır.	,684				
E-Fatura Uygulamasını sistemsel olarak kolaylıkla kullanabiliyorum.	,671				
E-Fatura uygulaması vergi denetimini daha da işlevsel hale getiriyor.	,671				
E-vergi uygulamaları saydamlık ve doğruluğu artırır.	,650				
E-Fatura Bilgi dünyasına kurumsal düzenlemelere ve yasalara uyumu sağlamakta ve kolaylaştırmakta önemli rol oynar.	,647				
E-Fatura sistem içinde fatura iptali veya reddinde kullanıcıya kolaylık sağlar.	,627				
E-Fatura sistem içinde fatura iptali veya reddinde kullanıcıya kolaylık sağlar.	,624				
E-Fatura için düzenlenen yasal mevzuatları kolay ve verimli bir şekilde takip ediyorum.	,610				
E-vergi uygulamaları vergi ödememi kolaylaştırdı.	,600				
E-Uygulamalar ile ispatlama gücü artmaktadır.	,598				
E-vergi uygulamaları vergilendirme süreci ve sonrasındaki kaygılarımın azalmasına sebep oldu.	,589				
E-Fatura da gönderilen verilerin hata bildirimlerini kolaylıkla çözebiliyorum.	,569				
E-Fatura mal satış alış ve iade sürecini kolaylaştırmıştır.	,553				
E-vergi uygulamaları vergi denetiminin daha etkin olmasını sağlamıştır.	,523				
E-Uygulamalar ile arşivleme ve saklama maliyeti azalmaktadır.	,467				
İnteraktif Vergi Dairesi işlemleri işlem yükümüzü azaltmaktadır.	,485				

Kaiser-Meyer-Olkin sonucunun 0,979 olarak bulunmasından ötürü ölçekte yer alan soruların açıklayıcı faktör analizi için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Önemlilik değeri 0,05'den küçük olduğu için testin anlamlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ölçeğin geçerli olduğu da görüşmüştür.

Yapılan faktör analizinde boyutların altında yer alan sorulara ait boyut yükü değerleri, boyutların varyans açıklama oranı, boyutların özdeğerleri, boyutların ortalama değerleri ile boyutların güvenilirlik değerleri Tablo 14'te verilmiştir.

3.9. Araştırmada Oluşturulan Hipotezler ve Test Sonuçları

Çalışma kapsamında öncelikle hipotezler oluşturulmuş ve ardından ise hipotezlere yönelik hipotez testleri yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görüldüğü için hipotezleri test etmek için parametrik olmayan yani non-parametrik testlerden yararlanılmıştır. Bu kapsamda Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır.

Oluşturulan hipotezler ve yapılan hipotez testi sonuçları şu şekildedir:

H₁ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

H₁ hipotezini test edebilmek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. H₁ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 15. H1 Hipotezine Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet		Significance Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Kadın	Erkek		
	Mean Rank Değeri	Mean Rank Değeri		
E-uygulamaların güvenilirliği	196,46	232,18	,003	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	196,61	232,07	,004	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında erkek katılımcıların e-uygulamaların güvenilirliği konusunda kadın katılımcılara göre daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında yine benzer şekilde erkek katılımcıların e-uygulamaların işlevselliği konusunda kadın katılımcılara göre daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₂ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H₂ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₂ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 16. H2 Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş Aralığı					Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	18-24	25-30	31-35	36-40	41 ve üzeri		
	Mean Rank Değeri						
E-uygulamaların güvenilirliği	135,93	202,66	224,66	237,95	235,18	,001	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	143,35	202,23	229,70	233,40	231,96	,003	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark 36-40 yaş aralığında olan katılımcılar ile 18-24 yaş aralığında olan katılımcılar arasındadır. 36-40 yaş aralığında olan katılımcılar; 18-24 yaş aralığında olan katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde 36-40 yaş aralığında olan katılımcılar ile 18-24 yaş aralığında olan katılımcılar arasındadır. 36-40 yaş aralığında olan katılımcılar; 18-24 yaş aralığında olan katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₃ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H₃ hipotezini test edebilmek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. H₃ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 17. H3 Hipotezine Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni Durum		Significance Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Evli	Bekar		
	Mean Rank Değeri	Mean Rank Değeri		
E-uygulamaların güvenilirliği	229,47	204,70	,039	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	223,39	210,69	,291	Ret

Tabloda görüldüğü üzere sadece e-uygulamaların güvenilirliği boyutuna ait significance değeri 0,05'in altında olduğu için hipotez bu boyut özelinde kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamaların güvenilirliği konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında evli katılımcıların e-uygulamaların güvenilirliği konusunda bekar katılımcılara göre daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₄ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir.

H₄ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₄ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 18. H₄ Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Durumu				Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Lise	Ön Lisans	Lisans	Lisansüstü		
	Mean Rank Değeri					
E-uygulamaların güvenilirliği	109,36	225,57	241,28	193,05	,000	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	110,71	224,49	242,16	190,45	,000	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark lisans mezunu olan katılımcılar ile lise mezunu olan katılımcılar arasındadır. Lisans mezunu olan katılımcılar; lise mezunu olan katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde lisans mezunu olan katılımcılar ile lise mezunu olan katılımcılar arasındadır. Lisans mezunu olan katılımcılar; lise mezunu olan katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₅ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların mesleki unvanlarına göre farklılık göstermektedir.

H₅ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₅ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 19. H₅ Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Mesleki Unvanlar			Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Muhasebe Elemanı	Meslek	SMMM		
	Mean Rank Değeri				
E-uygulamaların güvenilirliği	240,05	148,22	213,86	,000	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	234,20	157,67	224,96	,000	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların mesleki unvanlarına göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark muhasebe meslek elemanı olan katılımcılar ile SMMM olan katılımcılar arasındadır. Muhasebe meslek elemanı olan katılımcılar; SMMM olan katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde muhasebe meslek elemanı olan katılımcılar ile SMMM olan katılımcılar arasındadır. Muhasebe meslek elemanı olan katılımcılar; SMMM olan katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₆ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların gelir seviyelerine göre farklılık göstermektedir.

H₆ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₆ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 20. H6 Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Gelir Seviyeleri			Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	15000 ve altı	15001-20000 arası	20001 ve üzeri		
	Mean Rank Değeri				
E-uygulamaların güvenilirliği	223,27	213,38	209,08	,582	Ret
E-uygulamaların işlevselliği	231,93	202,59	203,52	,056	Ret

Görüldüğü üzere tüm boyutlara ait significance değerleri 0,05'in üzerinde olduğu için hipotez reddedilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların gelir seviyelerine göre farklılık göstermemektedir.

H₇ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların tecrübelerine göre farklılık göstermektedir.

H₇ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₇ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 21. H7 Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Tecrübe-Yıl					Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	1-5	6-10	11-15	16-20	21 ve üzeri		
	Mean Rank Değeri						
E-uygulamaların güvenilirliği	205,71	245,45	224,98	189,46	146,70	,001	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	206,85	242,96	218,23	204,36	149,34	,004	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların tecrübelerine göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark 6-10 yıl arası tecrübeye sahip olan katılımcılar ile 21 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olan katılımcılar arasındadır. 6-10 yıl arası tecrübeye sahip olan katılımcılar; 21 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olan katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde 6-10 yıl arası tecrübeye sahip olan katılımcılar ile 21 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olan katılımcılar arasındadır. 6-10 yıl arası tecrübeye sahip olan katılımcılar; 21 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olan katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₈ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların bilgisayarlı muhasebe dersi alma durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H₈ hipotezini test edebilmek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. H₈ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 22. H8 Hipotezine Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Alma Durumu		Significance Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Evet	Hayır		
	Mean Rank Değeri	Mean Rank Değeri		
E-uygulamaların güvenilirliği	217,10	216,82	,982	Ret
E-uygulamaların işlevselliği	210,20	229,33	,127	Ret

Görüldüğü üzere tüm boyutlara ait significance değerleri 0,05'in üzerinde olduğu için hipotez reddedilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların bilgisayarlı muhasebe alma durumlarına göre farklılık göstermemektedir.

H₉ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların e-muhasebe uygulamalarını kullanma durumlarına göre farklılık göstermektedir.

H₉ hipotezini test edebilmek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. H₉ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 23. H9 Hipotezine Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	E-Muhasebe Uygulamalarını Kullanma Durumu		Significance Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Evet	Hayır		
	Mean Rank Değeri	Mean Rank Değeri		
E-uygulamaların güvenilirliği	223,29	151,61	,001	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	223,27	151,87	,001	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların e-muhasebe uygulamalarını kullanma durumlarına göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında e-muhasebe uygulamalarını kullanan katılımcıların e-uygulamaların güvenilirliği konusunda e-muhasebe uygulamalarını kullanmayan katılımcılara göre daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında benzer şekilde e-muhasebe uygulamalarını kullanan katılımcıların e-uygulamaların işlevselliği konusunda e-muhasebe uygulamalarını kullanmayan katılımcılara göre daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₁₀ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların en çok bildikleri muhasebe paket programa göre farklılık göstermektedir.

H₁₀ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₁₀ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 24. H10 Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	En Çok Bilinen Muhasebe Paket Programı				Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Netsis	Luca	Zirve	Diğer		
	Mean Rank Değeri					
E-uygulamaların güvenilirliği	228,12	249,13	109,29	161,57	,000	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	211,42	262,78	117,97	168,25	,000	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların en çok bildikleri muhasebe paket programa göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark Luca programını bilen katılımcılar ile Zirve programını bilen katılımcılar arasındadır. Luca programını bilen katılımcılar; Zirve programını bilen katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde Luca programını bilen katılımcılar ile Zirve programını bilen katılımcılar arasındadır. Luca programını bilen katılımcılar; Zirve programını bilen katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

H₁₁ Hipotezi: Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların en çok kullandıkları dijital ürüne göre farklılık göstermektedir.

H₁₁ hipotezini test edebilmek amacıyla Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. H₁₁ hipotezi sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Tablo25. H11 Hipotezine Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	En Çok Kullanılan Dijital Ürün					Sig. Değeri	Hipotez Testi Sonucu
	Arama Motorları	E-mail	Mobil Araçlar	Yazılım	Diğer		
	Mean Rank Değeri						
E-uygulamaların güvenilirliği	285,62	197,79	175,56	161,93	213,01	,000	Kabul
E-uygulamaların işlevselliği	293,37	183,71	180,11	175,58	201,00	,000	Kabul

Tabloda görüldüğü üzere iki boyuta ait significance değerleri 0,05'in altında olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Katılımcıların e-uygulamalar konusundaki algı düzeyleri; katılımcıların en çok kullandıkları dijital ürüne göre farklılık göstermektedir.

E-uygulamaların güvenilirliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark arama motorlarını kullanan katılımcılar ile yazılım kullanan katılımcılar arasındadır. Arama motorlarını kullanan katılımcılar; yazılım kullanan katılımcılara göre e-uygulamaların güvenilirliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

E-uygulamaların işlevselliği boyutunun mean rank değerlerine bakıldığında en yüksek fark benzer şekilde arama motorlarını kullanan katılımcılar ile yazılım kullanan katılımcılar arasındadır. Arama motorlarını kullanan katılımcılar; yazılım kullanan katılımcılara göre e-uygulamaların işlevselliği konusunda daha olumlu düşündükleri görülebilmektedir.

4. Sonuç

Muhasebe mesleği, teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde gözlemlendiği alanlardan birisidir. Teknolojik gelişmelerin neticesinde muhasebe mesleğinde yürütülen faaliyetlerin elektronik ortamlara taşındığı sonucuna ulaşılmıştır. Kayıtların dijital ortamlarda tutulması ve saklanması muhasebe mesleğinde teknolojik gelişmelerin etkileri arasında gösterilmektedir. Teknolojide yaşanan gelişmelerin muhasebe mesleğini etkilemenin ötesinde meslekle ilgili beklentilere yön verecek nitelikte olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. E-dönüşüm ile birlikte muhasebe mesleğinde kullanılan e-uygulamaların sayısı giderek artmaktadır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre muhasebe mesleğinde kullanılan başlıca e-uygulamalar e-fatura, e-vergi, e-defter, e-arşiv, e-beyanname şeklinde sıralanmaktadır. Bu uygulamaların doğru kullanılması ile birlikte hatalı işlem sayısı azalmakta, iş performansı artmaktadır.

E-dönüşüm sürecinde muhasebe meslek mensuplarında e-uygulamaların etkisi hakkında İzmir ilinde yapılan araştırmaya 433 kişi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre muhasebe mesleği mensuplarında e-uygulamaların kullanılma oranı yüzde 91,2'dir, bu da muhasebe meslek mensuplarının çoğunlukla e-uygulamaları kullandığını göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre muhasebe meslek mensuplarının büyük çoğunluğu Netsis ve Luca programlarını kullanmaktadır. Kullanılan dijital ürünler ise arama motorları, e-mail, mobil araçlar, yazılım şeklinde sıralanmaktadır. Muhasebe paket programları ve dijital ürünlerin çeşitlilik gösterdiği, bu bulgular eşliğinde ulaşılan sonuçlardan birisidir. Cinsiyet, e-

uygulamalar konusundaki yaklaşımı etkileyen bir değişkendir. Çalışmada ulaşılan sonuçlar e-uygulamaların işlevselliği konusunda erkeklerin kadınlara göre daha olumlu bir bakış açısı olduğunu göstermektedir.

Yaş, muhasebe mesleği mensuplarının e-uygulamalar konusundaki yaklaşımı etkileyen değişkenlerden birisidir. 36-40 yaş aralığındaki çalışanlar, 18-24 yaş aralığındaki çalışanlara göre e-uygulamaların daha işlevsel olduğu yönünde düşüncelere sahiptir.

Medeni durum, muhasebe mesleğinde e-uygulamalar konusunda etkili olan değişkenlerden bir diğeri olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre evli çalışanların muhasebe mesleğinde e-uygulamaların güvenilirliği konusunda bekar çalışanlara göre daha olumlu düşünceleri vardır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre lisans mezunu olan muhasebe mesleği mensupları, lise mezunu olanlara göre e-uygulamaları daha güvenilir olarak görmektedir. Benzer şekilde lisans mezunu çalışanlar lise mezunu olan çalışanlara göre e-uygulamaların daha işlevsel olduğunu düşünmektedir.

Muhasebe meslek elemanları, SMMM olan çalışanlara göre e-uygulamaların daha güvenliği ve işlevsel olduğunu düşünmektedir. Bu da muhasebe mesleğinde unvanların e-uygulamalar konusunda tutum ve düşünceleri etkileyen bir yapıda olduğu anlamına gelmektedir.

Kullanılan dijital ürün, muhasebe mesleğinde e-uygulamalar üzerinde etkili faktörlerden bir diğeridir. Çalışmanın sonuçlarına göre arama motorlarını kullanan muhasebe mesleği çalışanları, yazılım kullanan çalışanlara göre güvenilirlik ve işlevsellik açısından daha olumlu düşünmektedir.

Araştırmada muhasebe mesleği mensuplarının gelir düzeylerinin herhangi bir etkisi olmadığı görülmüştür.

5. Yazar beyanı

5.1. Araştırma ve yayım etiği beyanı

Bu makalede Süleyman Demirel Üniversitesi Üniversite Etik Kurulu'nun 13.12.2023 tarih ve 143/13 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

5.2. Çıkar çatışması beyanı

Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından makaleden kaynaklanan çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Akyüz, F. (2020). Yeni Tebliğler Kapsamında Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Dönüşüm Algılarının İncelenmesi. *Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(9), 680-693.

Bakan, S. (2022). E-Muhasebe Ve E-Vergi Uygulamalarının Vergi Tahakkuku Ve Tahsilatına Etkisi: Türkiye Örneği. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 8(48), 936-946.

Büyükarıkan, U. (2021). Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 52, 269-288.

Çınar, O. ve Güney, S. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Sorunlar Hakkındaki Görüşleri: Erzurum Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*, 16(50), 259-272.

Kurt, A.S. (2020). Dijital Dönüşümün Ekonomiye Etkileri. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 3083-3109.

Ömürbek, V., Akçakanat, Ö. ve Kılınc, Z. (2023). Muhasebe Mesleğinde E-Dönüşümün Muhasebe Meslek Mensuplarının Mutluluk Ve İş Tatmini Seviyeleri Üzerine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 7(1), 1-23.

Öz, E. ve Bozdoğan, D. (2012). Türk Vergi Sisteminde E-Maliye Uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 67-92.

Tektüfekçi, F. (2018). Türkiye’de E-Dönüşüm Sürecinde Elektronik Belge Ve Defter Kontrolü İle Denetimi Üzerine Bir İnceleme. *İzmir Katip Çelebili Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 101-119.

Tuğay, O. ve Güler, A. (2021). Elektronik Muhasebe Uygulamaları Konusunda Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri: Isparta İlinde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 14(2), 695-726.

Turan, A.H. ve Özgen, F.B. (2009). Türkiye’de E-Beyanname Sisteminin Benimsenmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 134-147.

Uzun, E. (2022). Muhasebe Biliminde Bilgi Teknolojilerinin Etkinliği: Avantaj Ve Dezavantajlar. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 588-599.

Yanık, R. ve Karadaş, A. (2013). E-Faturanın Türkiye Muhasebe Standartları Uyum Sürecine Uygun Düzenlenmesine İlişkin Bir Öneri. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(57), 133-142.